

'Samen weer aan tafel' gaat niet over eten

Met de tentoonstelling *Explosiegevaar* in het Verzetsmuseum wordt de geschiedenis van een verzetsdaad tegen het naziregime aanschouwelijk gemaakt. Het Stadsarchief van Amsterdam besteedt aandacht aan de effecten en blijvende gevolgen van dit regime.

Door Renée Simons

Twee exposities vormen samen een deel van het verhaal van de Jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog.

Rapenburgerstraat 1940-1945 is een reconstructie van een straat in het hart van de Amsterdamse Jodenbuurt. Uit deze straat werden in een jaar tijd vrijwel alle bewoners uit hun huizen gehaald en vermoord. Aan de hand van herinneringen, archieven, anekdotes, foto's en filmmateriaal wordt een portret geschetst van al die verloren levens. Samensteller Guus Luijters en ontwerpers Victor Levie en Marit van der Meer kozen voor een sobere, feitelijke reconstructie, zonder duiding en sentiment, die daardoor des te meer indruk maakt. Uit de Rapenburgerstraat keerde vrijwel niemand terug. De andere tentoonstelling, *Samen weer aan tafel*, richt juist de aandacht op enkele van

de weinige gezinnen die de oorlog overleefden. In zeventien actuele videoportretten vertellen mensen over wat het betekende om wel terug te komen en (als gezin) samen een nieuw leven op te moeten bouwen. Als er een ding duidelijk wordt, is dat hereniging vele kanten heeft. En niks wordt meer zoals het was.

Documentaire en boek

Bij de tentoonstelling draait de documentaire: *Ik ben mijn herinnering*, door Rolf Orthel, die ook de videoportretten maakte. Guus Luijters schreef ook het boek *Rapenburg 1940-1945* (Nieuw Amsterdam). In dit boek meer verhalen over de huizen en hun bewoners.

Joodse huizen

Verhalen over huizen en hun vooroorlogse Joodse bewoners is ook de insteek van de stichting Joodse Huizen. Kringlid Frits Rijksbaron, die zelf in een 'Joods huis' woont, is de bedenker en een van de oprichters van deze stichting met als doel zoveel mogelijk informatie te verzamelen over de vooroorlogse Joodse bewoners van adressen door heel Nederland. Jaarlijks verschijnt een verhalenbundel in de reeks Joodse Huizen bij uitgeverij Gibbon. Een groeiend papiermonument voor het Joodse leven dat verloren ging. Op 15 april jongstleden werd deel 4 gepresenteerd. Aan deze bundel werkten drie kringleden mee: Frits Rijksbaron als redacteur; Auke Kok schreef over Valkenburgstraat 108, het adres van de succesvolle Joodse bokser Ben Bril en zijn gezin; ondergetekende beschreef het familieleven van de bewoners van Frankenstraat 3 in Scheveningen, de journalist Ernst van Raalte en Ida van Raalte-Simons, schilderes en zioniste. Beide gezinnen overleefden de oorlog en konden samen weer aan tafel. Hoe dat mogelijkwerwijs geweest is, kunnen we tot 17 juni zien en meebeleven in het Stadsarchief van Amsterdam.

Meer verhalen over huizen en hun vooroorlogse Joodse bewoners zijn altijd welkom. Hierbij gaat het vooral om een beschrijving van Joods leven tot WOII. Wie mee wil werken aan een volgende publicatie kan zich melden bij de redactie: estershaya@gmail.com ●

De zussen Schoontje en Flora Doof woonden in de Rapenburgerstraat 46 en zijn in 1942 in Auschwitz zijn vermoord.